

13.12.2011

Osatyökyvyttömyyseläkeläisistä valtaosalla sairauspoissaolot ovat vähentyneet

"Neljään vuoteen ei sairauslomia, kivut vähenneet huomattavasti!"

Kunta-alalla työskentelevistä osatyökyvyttömyyseläkeläisistä jopa 70 prosentilla sairauspoissaolot ovat vähentyneet osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen myötä. 90 prosenttia vastaajista ilmoittaa osatyökyvyttömyyseläkkeen olleen hyvä ratkaisu tilanteessaan. Neljä viidestä kokee, että heidän yleinen hyvinvointinsa on parantunut. Osatyökyvyttömyyseläke vaikuttaa toimivalta ratkaisulta henkilölle, jonka työkyky on alentunut.

Varhaisen tuen toimenpiteet työpaikalla ovat melko vähäisiä, sillä kolme viidestä vastaajasta ilmoitti, että työpaikalla ei ole tehty toimenpiteitä, joilla olisi helpotettu työntekoa ennen eläkkeen hakemista. Osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei myöskään tiedetä kunnissa vielä kovin laajasti.

Tulokset käyvät ilmi Kevan osatyökyvyttömyyseläkkeitä koskevasta tutkimuksesta. Tutkimuksessa tarkasteltiin osatyökyvyttömyyseläkkeen toimivuutta kunta-alalla osatyökyvyttömyyseläkeläisten itsensä arvioimana. Tutkimukseen vastasi noin 750 kunta-alantöntekijää.

Tyypillinen osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtynyt kuntatyöntekijä on alemman koulutuksen saanut, 57-vuotias nainen, jolla on tuki- ja liikuntaelinten sairaus tai sairauksia. Hän kokee fyysisen työkykynsä huonommaksi kuin henkisen työkykynsä. Osatyökyvyttömyyseläkkeelle on päädytty selvästi useammin tuki- ja liikuntaelinsairauksien vuoksi kuin esimerkiksi mielenterveysongelmien vuoksi.

Jopa yhdeksän kymmenestä töissä vielä vuoden eläkkeen jälkeen

Vaikka osatyökyvyttömyyseläke ei edellytä työntekoa, sillä on kuitenkin selvästi työelämään integroiva vaikutus, sillä 85 % vastaajista on työelämässä. Alle vuoden kestäneissä osatyökyvyttömyyseläkkeissä työssäkäyntiaste on 91 %. Lisäksi monet vastaajista uskovat jaksavansa jatkaa työelämässä vanhuuseläkeikään saakka tai ainakin lähelle sitä.

Neljä viidestä osatyökyvyttömyyseläkeläisestä kokee, että heidän yleinen hyvinvointinsa on parantunut osatyökyvyttömyyseläkkeen myötä. Sekä fyysinen että psyykinen elämänlaatu oli parantunut. Monet kokivat myönteisenä myös sen, että pystyivät osa-aikaisen työskentelyn avulla säilyttämään edelleen yhteyden työelämään ja omaan ammattiin.

13.12.2011

Työjärjestelyihin huomiota

Hälyttävämpi tulos on, että jopa puolet osatyökyvyttömyyseläkeläisistä kokee tämänhetkisen työnsä liian kuormittavana. Kuormitusta kokevat etenkin ne, joilla on tuki- ja liikuntaelinten sairauksia. Kuormitus voi johtua ainakin osittain siitä, että vain kolmannes ilmoittaa vaihtaneensa työpaikkaa tai työtehtäviä osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen myötä. Suurin osa on siis jatkanut entisessä työssään vähennetyllä työajalla.

Tutkija Pirjo Saaren mukaan tuloksista käy ilmi, että joskus osatyökyvyttömyyseläke voi tarkoittaa samojen työtehtävien tekemistä lyhennetyllä työajalla.

- Tuntuukin, että välillä työnantajat saattavat sekoittaa tämän osaaikaeläkkeeseen, joka taas ei edellytä työkyvyn heikentymistä. Osatyökyvyttömyyseläkkeessä kuitenkin työntekijän työkyky on alentunut ja tästä johtuen työpaikalla tulisi aina miettiä työn muokkaamista niin, että työntekijän terveydelliset rajoitteet huomioidaan. Pelkät työaikajärjestelyt eivät useinkaan riitä, kertoo tutkija Pirjo Saari.

Varhaisen tuen toimenpiteissä parantamisen varaa

Varhaisen tuen toimenpiteet työpaikalla ovat tulosten mukaan melko vähäisiä, sillä kolme viidestä vastaajasta ilmoitti, että työpaikalla ei ole tehty toimenpiteitä, joilla olisi helpotettu työntekoa ennen eläkkeen hakemista.

- Työpaikoilla tulisi kiinnittää huomiota varhaiseen tukeen. Tehokkaalla varhaisella tuella ennaltaehkäistään työkykyongelmien pahenemista, säästetään esim. sairauspoissaolojen kustannuksissa ja voidaan usein ehkäistä osatyökyvyttömyyseläkkeelle tai työkyvyttömyyseläkkeelle jäämistä, Saari toteaa.

Osatyökyvyttömyyseläkkeen mahdollisuudesta ei tiedetä laajasti

Tutkimuksessa kävi ilmi, että osatyökyvyttömyyseläkkeestä ei vielä tiedetä kovin laajasti. Kaikkein hankalammaksi tilanteen kokevat ne, joiden työkyky on muutenkin huono: sairaana ei jaksakaan etsiä tietoa. Myös työnantajan ja etenkin esimiesten tietämys osatyökyvyttömyyseläkkeistä on melko vähäistä.

- Esimiehillä ei yleensä ole tietoa siitä, miten osatyökyvyttömyyseläketapauksissa tulisi toimia, koska omalle kohdalle sattuu osatyökyvyttömyyseläkkeelle hakevia työntekijöitä

13.12.2011

todennäköisesti varsin harvoin, jos ollenkaan. Siksi olisikin hyvä, jos organisaatiossa olisi esimiesten tukena joku keskitetty taho, jolla olisi tietoa asiasta, Saari arvioi.

Tutkimuksen taustaa

Tutkimus on osa Kevan laajempaa kunta-alan osatyökyvyttömyyseläkkeisiin liittyvää tutkimushanketta.

Julkaisu ”Jaksaa käydä vielä töissä, jopa nauttii siitä - Osatyökyvyttömyyseläkkeen toimivuus kuntatyössä” on luettavissa Kevan Internet-sivuilla.

Lisätietoja

Tutkija Pirjo Saari
puh. 020 614 2094 tai 0400 341 390

Tutkimus- ja kehittämisjohtaja Pauli Forma
puh. 020 614 2450 tai 040 525 4530

Eläkejohtaja Helena Pankakoski
puh. 020 614 2409 tai 040 562 7410